

УДК 343.131

Балацька О. Р.*аспірант кафедри правосуддя**та кримінально-правових дисциплін**Інституту права ім. І. Малиновського**Національного університету «Острозька академія»*

ЗАСАДА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: НОРМАТИВНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. В Україні сучасна правова політика здійснюється на основі орієнтування на міжнародні стандарти в галузі прав людини та конституційні засади, відповідно до яких найвищою соціальною цінністю проголошується людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини виступає головним обов'язком держави. Саме тому Кримінально-процесуальний кодекс України 2012 року (далі – КПК України) побудований таким чином, щоб здійснення прав і законних інтересів особи мало надійний механізм для реалізації правового захисту.

Право на захист від підозри та обвинувачення у вчиненні злочину є невід'ємним, природним правом людини, загальновизнаним принципом міжнародного права (пп. «с» п. 3 ст. 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини), одним із основних конституційних прав

© Балацька О. Р., 2014

© Національний університет «Острозька академія», 2014

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

людини та громадянина (ст. 59, ст. 63 Конституції України), забезпечення якого є загальною засадою кримінального судочинства (п. 6 ч. 3 ст. 129 Конституції України, ст. 20 КПК України), важливою гарантією досягнення завдань кримінального провадження, закріплених законодавцем у ст. 2 КПК України. В умовах реформування кримінального процесуального провадження загалом та адвокатури зокрема, важливість та інтерес до захисту як правового інституту важко перебільшити, адже саме завдяки його ефективній реалізації забезпечується всебічний розвиток демократії, рівність учасників кримінального провадження, право підозрюваного (обвинуваченого) на захист, змагальність сторін, справедливе правосуддя та досягнення істини у провадженні.

Законодавче закріплення у окремій правовій нормі засади забезпечення права на захист в чинному КПК України надає їй надзвичайної важливості та фундаментальності, що має вирішальне значення для правової регламентації функції захисту та її практичної реалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми реалізації права на захист в кримінальному судочинстві неодноразово та у різних аспектах підіймались у юридичній літературі дореволюційних і радянських часів, а також у період незалежної України, зокрема в наукових дослідженнях С. А. Альперта, А. М. Бірюкової, Т. В. Варфоломеевої, І. Ю. Гловацького, В. Г. Гончаренка, С. В. Гончаренка, Ю. М. Грошевого, Я. П. Зейкана, Є. Д. Лук'янчикова, М. А. Маркуш, О. Р. Михайленка, М. М. Михеєнка, В. Т. Нора, В. О. Попелюшка, О. Д. Святоцького, М. С. Строговича, А. М. Тітова, О. Г. Яновської та багатьох інших вчених, що насамперед свідчить як про надзвичайну пріоритетність забезпечення права на захист як кримінально-процесуальної засади та діяльності (функції кримінального

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

провадження), так і про їх невичерпність. Однак, забезпечення права на захист в них розглянуте на основі кримінального процесуального законодавства, що втратило чинність, без урахування сучасного стану розвитку вітчизняного законодавства та імплементації норм міжнародного права. Прийняття нового КПК України потребує нових поглядів на кримінально-процесуальну діяльність та розробку як теоретичних, так і практичних положень щодо реалізації права особи на захист.

Окрім цього, існують досі деякі питання, які потребують дослідження, зокрема ті, що стосуються поняття засад кримінального провадження, сутності, місця та структури однієї із базових засад – забезпечення права на захист, що визначає нормативні основи інституту захисту в кримінальному провадженні України, правового статусу підозрюваного (обвинуваченого) та його захисника, а також механізму правової реалізації ними права на захист. Зазначені правові питання залишаються дискусійними, потребують наукового та порівняльного аналізу та вимагають подальшого дослідження в руслі нового кримінально-процесуального законодавства.

Метою статті є визначення сутності засади забезпечення права на захист, її структури та місця серед інших засад кримінального провадження на основі комплексного дослідження нормативно-правових основ даної засади, аналізу структурних елементів засади, які мають значення фундаментальних ідей у вигляді норм-принципів щодо правової регламентації та організації діяльності учасників кримінального провадження для подальшого вироблення пропозицій щодо створення загальних умов механізму здійснення права на захист.

Виклад основного матеріалу. Глава 2 Кримінального процесуального кодексу України має назву «Засади кримінального

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

провадження» і складається із норм-принципів, яким повинні відповідати зміст та форма кримінального провадження. Вперше із прийняттям КПК України в 2012 році в окремій главі законодавчо закріплені загальні засади кримінального провадження та окреслено їх головний зміст. Така позиція законодавця свідчить про те, яке принципове значення надається головним положенням кримінального процесу. Власне у даному розділі закріплені правові норми-принципи як сутнісні цінності, що визначають зміст та форму кримінального провадження загалом та всіх його інститутів зокрема. Тут знайшли своє вираження найбільш прогресивні положення, які позиціонуються міжнародною спільнотою як міжнародно-правові стандарти кримінальної процесуальної діяльності, що містяться у Конституції України, Загальній декларації прав людини, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права.

Слід зазначити, що до прийняття КПК України 2012 року, у кримінально-процесуальному законодавстві засади чи принципи спеціально не були окреслені та перелічені, а тому в науці питання поняття принципів кримінального провадження, їх системи, класифікації та встановлення ознак, які їх характеризують були неоднозначними. У юридичній літературі в основу визначення поняття засади (принципи) кримінального провадження, такі науковці як О. П. Кучинська, Л. М. Лобойко, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, В. Я. Тацій, В. М. Тертишник, які детально досліджували питання, покладали сукупність притаманних їм властивостей чи ознак, яка залежала від контексту застосування та позиції того чи іншого автора. [5, с. 37]

Визначення ж у кримінально-процесуальному законодавстві основоположних ідей терміном слов'янського походження «засада»

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

(основа, початок, принцип), що означає вихідне, головне положення, принцип, основу світогляду, правило поведінки, є співзвучним нормам Конституції України, а саме ч. 3 ст. 129, якою окреслено основні засади судочинства України при здійсненні правосуддя. Даний термін влучно відображає їх фундаментальність для системи кримінального провадження, яка полягає у тому, що будучи основними ідеями, вихідними положеннями, вони виражають і визначають найістотніші властивості провадження, вимоги до правил і способу діяльності його суб'єктів, які не залежать від волі чи певних обставин в ході такої діяльності та є гарантіями забезпечення дотримання прав, свобод, законних інтересів учасників провадження, а в підсумку їх дотриманням забезпечується виконання завдань кримінального провадження. [1; с. 145]

Питання про необхідність закріплення таких основоположних ідей у правових нормах було дискусійним, а тому у чисельних дослідженнях коло принципів необґрунтовано розширювалось за рахунок прав, гарантій, загальних положень. Сьогодні беззаперечною та надзвичайно значущою ознакою засад кримінального провадження є їх нормативний характер та формальна визначеність в законі як норм, що є правилами організації кримінального судочинства, які мають у ньому найвищу юридичну силу у порівнянні з іншими кримінально-процесуальними нормами. Це означає щонайменше те, що норми кримінального процесуального закону, які закріплюють засади кримінального провадження (їх всього визначено 22) виконують роль юридичного підґрунтя, нормативної першооснови для інших положень Кримінального процесуального кодексу та й інших нормативно-правових актів у кримінально-процесуальній галузі, є вихідними у тлумаченні та правозастосуванні за аналогією права.

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

Таким чином, закріплення у ст. 20 КПК України однією із засад кримінального провадження забезпечення права на захист свідчить про надання даному праву особи виключно особливого значення, так як засади кримінального провадження – це ті вихідні, основоположні правила та ідеї організації кримінального судочинства, які мають у ньому найвищу юридичну силу у порівнянні з іншими кримінально-процесуальними нормами. Будучи конституційною засадою кримінального провадження, забезпечення права на захист створює загальні умови правового регулювання одного із основоположних прав – права на правову допомогу та встановлює загальні вимоги, яким повинна відповідати кримінально-процесуальна діяльність суб'єктів сторони захисту щодо здійснюваної ними функції, а також й інших суб'єктів кримінального судочинства щодо відповідності їх практичної діяльності цим нормам, та кримінально-процесуальній формі.

Слід відзначити, що на законодавчому рівні дана засада репрезентована нормами-принципами, які закріплені ст. 59, ч. 2 ст. 63, п. 6 ч. 3 ст. 129 Конституції України та спеціально нормативно визначена статтею 20 КПК України, яка розкриває базові положення досліджуваної засади. Для з'ясування структурних елементів розглядуваної засади слід детально проаналізувати положення даної статті, які є принципово важливими нормативними передумовами реалізації права на захист.

Відповідно до п. 1 ст. 20 КПК України розкривається зміст поняття фундаментального, конституційного об'єктивного права особи на захист від підозри, обвинувачення, а саме «підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений має право на захист, яке полягає у наданні йому можливості надати усні або письмові пояснення з приводу підозри чи обвинувачення, право збирати і подавати докази, брати особисту участь у

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

кримінальному провадженні, користуватися правовою допомогою захисника, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом».

На сьогодні законодавчо, право підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого на захист як учасника кримінального провадження включає усю сукупність процесуальних прав, використання яких дозволяє йому особисто захищатися від підозри, обвинувачення у вчиненні злочину, доводити свою непричетність до злочину, невинуватість або менший ступінь вини, захищати інші законні інтереси у провадженні. Викладення цієї складової засади у такій редакції, відображає частину процесуального статусу обвинуваченого (підозрюваного) як учасника кримінального провадження, а також наповнює право на захист від підозри (обвинувачення) тим повним змістом, відповідно до якого розглядуване право особи визначається як об'єктивне активне право підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого, що породжує виникнення багатьох інших кореляційних прав, а не пасивне право на захист, що гарантувалось в силу забезпечення його особою, яка проводить дізнання, слідчим, прокурором, суддею чи судом, як це визначалось у КПК України 1960 року. Це нововведення суттєве із точки зору закріпленої змагальності сторін, яка передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів (ч. 1 ст. 22 КПК України), а відповідно подальшої реальної можливості реалізації права на захист особи з моменту висунення проти неї підозри у вчиненні злочину та притягнення її як обвинуваченого.

Адже, *по-перше*, у даній правовій нормі розмежовується право самостійної участі підозрюваного, обвинуваченого у справі і здійснення ним доказової діяльності, зокрема надання пояснень, збирання і подання

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

доказів, та право користуватись допомогою захисника як нового суб'єкта кримінального провадження. На відміну від використання інших процесуальних прав, особливістю реалізації особою права на захист є поява нового суб'єкта кримінального провадження – захисника, учасника уповноваженого здійснювати захист прав і законних інтересів цієї особи. Підозрюваний (обвинувачений) і його захисник – два різні суб'єкти кримінального провадження, діяльність яких хоча і близька та поєднується метою захисту, однак різняться змістовим наповненням, та відрізняється процесуальним становищем даних суб'єктів.

По-друге, передбачено право підозрюваного (обвинуваченого) реалізовувати усі інші процесуальні права передбачені законом. Це значно розширило доказові повноваження сторони захисту у кримінальному процесі, створило нормативні передумови правового регулювання правового статусу підозрюваного (обвинуваченого) у вигляді відкритої системи процесуальних прав, засобів та способів здійснення активного захисту, що передбачає свободу їх реалізації та відповідає принципу правового регулювання правового статусу людини відповідно до якого «Дозволено все, що не заборонено законом» (загально-дозвільний).

По-третє, позитивним є факт визнання у ст. 20 КПК України засудженого та виправданого як осіб, які мають право на захист і цей захист їм забезпечується з боку держави. На відсутність у ст. 21 КПК України 1960 р. даних процесуальних учасників не раз звертали увагу науковці та практики. З цього приводу є рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень ст. 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) № 9-рп/2012 від 12.04.2012 р., в якому рівність всіх учасників судового процесу

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

перед законом і судом тлумачиться так, що кожен, тобто громадянин України, іноземець, особа без громадянства, має гарантовані державою рівні права на захист прав і свобод у судовому порядку та на участь у розгляді своєї справи у визначеному процесуальним законом порядку в судах усіх юрисдикцій, спеціалізації та інстанцій, у тому числі й особа, яка засуджена і відбуває кримінальне покарання в установах виконання покарань.[7]

Наступна складова загальної засади забезпечення права на захист розкривається в положенні п. 2 ст. 20 КПК України, відповідно до якого «Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд зобов'язані роз'яснити підозрюваному, обвинуваченому його права та забезпечити право на кваліфіковану правову допомогу з боку обраного ним або призначеного захисника». Ця норма є важливим елементом правового механізму забезпечення права на захист, яка полягає у наявності сукупності правил та вимог, встановлених процесуальним Законом, які ставляться до діяльності вищезазначених суб'єктів.

Довгий час покладення на слідчого, орган дізнання, прокурора, суд обов'язку всебічного, повного, об'єктивного дослідження обставин справи (ст. 22 КПК України 1960 року) та забезпечення права на захист багато науковців трактували як зобов'язання їх здійснювати захист у справі і відносили таких учасників до суб'єктів захисту. Такий захист іменується «посадовим», «службовим», «офіційним» і має прихильників і сьогодні. [6; с. 31]

Однак останні сучасні наукові дослідження функції захисту та принципу змагальності у кримінальному судочинстві, зокрема здійснені Т. В. Корчевою, М. А. Маркуш, В. О. Попелюшком, О. Г. Яновською показали неможливість існування «посадового» захисту та його

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

несумісність інтересам, ролі та призначенню суб'єктів різних процесуальних функцій. Тому, будемо розглядати місію слідчого, прокурора, слідчого судді, суду в плані забезпечення права на захист, як діяльність із створення передбачених законом процесуальних умов для використання підозрюваним (обвинуваченим) та його захисником наданих їм законом правових можливостей. Так, в силу здійснення своїх повноважень, на слідчого, прокурора, слідчого суддю, суд покладені конкретні процесуальні обов'язки, від виконання яких прямо залежить реальне забезпечення права на захист, зокрема це обов'язки щодо роз'яснення процесуальних прав та обов'язків підозрюваного (обвинуваченого), щодо залучення захисника (ст. 48-49 КПК України), щодо залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії (ст. 53 КПК України), щодо ознайомлення з матеріалами провадження (ст. 221 КПК України), щодо розгляду заявлених клопотань та скарг (ст. 220, ч. 2 ст. 315 КПК України), щодо вжиття належних заходів для забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб (ч. 3 ст. 223 КПК України) тощо.

Важливим елементом засади забезпечення права на захист є правило про те, що участь у кримінальному провадженні захисника підозрюваного, обвинуваченого, не звужує процесуальних прав підозрюваного, обвинуваченого, що зокрема знайшло втілення в положенні ч. 4 ст. 20 КПК України. Така позиція законодавця є послідовною і виправданою, так як ще раз підтверджується, що захисник не заміняє свого підзахисного, а дані суб'єкти є окремими повноправними учасниками, які реалізують функцію захисту. Безперечно надання захисником правової допомоги підзахисному не знаходиться поза захистом, однак і не зливається з ним, так як дані учасники провадження мають різний правовий статус.

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

Однак, разом з тим, слід звернути увагу й на суперечність редакції даної норми, адже, регламентуючи засаду забезпечення права на захист, законодавець зачепив таких учасників кримінального провадження як потерпілий та його представник, мало того, представник тут ще й названий захисником потерпілого. Це створює невиправдані підстави для запитань із приводу того, чи відносить Закон цих учасників до суб'єктів захисту. В ході кримінального провадження право отримати правову допомогу поряд із особами, які притягуються до кримінальної відповідальності, мають й інші учасники кримінального провадження – потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач, свідок, але надання правової допомоги цим учасникам процесу є представництвом, що діє поза межами забезпечення права на захист. З позиції розмежування усіх учасників кримінального провадження у даному випадку виявляється непослідовність законодавця, адже сторона захисту і потерпілий та його представник є різними учасниками кримінального провадження, а тому безпідставно змішуються поняття представництва та захисту в кримінальному провадженні. Отож, така редакція ч. 4 ст. 20 КПК України суперечить сутності, змісту та меті захисту, а також є несумісною з точки зору закріплення нормативних основ базових положень засади забезпечення права на захист. Тому положення, які стосуються участі потерпілого і його представника та їх процесуального статусу, слід було б прописати в іншій правовій нормі, зокрема в статтях 55-59 КПК України, які регулюють процесуальне становище потерпілого та його представника.

Важливою гарантією права на правову допомогу є надання безоплатної правової допомоги, що визначено положенням ч. 3 ст. 20 КПК України, яке відтак є невід'ємною складовою засади забезпечення права на захист, а саме: у випадках, передбачених КПК України та/або законом, що

- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

регулює надання безоплатної правової допомоги, підозрюваному, обвинуваченому правова допомога надається безоплатно за рахунок держави. Цією нормою та Законом України від 02.06.2011 року «Про безоплатну правову допомогу» створено правову базу та механізм для реалізації права кожного на правову допомогу у випадках, коли вона повинна надаватись безоплатно. Це правова допомога захисника, що надається за рахунок коштів Державного бюджету України і є безоплатною для підозрюваного, обвинуваченого.

Висновки. Таким чином, норми-принципи, які визначили загальні засади кримінального провадження, передбачили суттєві правила організації кримінального провадження з яких визначаються головні напрямки його подальшої правової регламентації. Приходимо до висновку, що сутність загальних засад кримінального провадження визначається тим, що вони слугують основою для визначення змісту процесуальних прав, обов'язків, повноважень учасників кримінального провадження, а також порядку кримінально-процесуальної діяльності загалом, порядку вчинення та оформлення окремих процесуальних дій, прийняття, оформлення та звернення до виконання процесуальних рішень, а відтак синхронізують усю систему норм кримінального процесуального права, забезпечують узгодженість кримінальних процесуальних інститутів та єдність процесуальної форми.

Тому засада забезпечення права на захист відображає базові ідеї, найсуттєвіші риси правового інституту захисту в кримінальному провадженні, утворюючи той нормативний фундамент, із якого походять і впливають положення більш деталізованого характеру. Проведений аналіз положень статті 20 КПК України, яка закріплює одну із конституційних засад кримінального провадження «Забезпечення права на

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

захист», свідчить про те, що її положення, у порівнянні зі ст. 21 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 р. – «Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист» – більш вдало розкривають дану засаду кримінального провадження, сутність якої полягає у створенні нормативних умов і гарантій для можливості подальшої реалізації формально проголошеного права підозрюваного (обвинуваченого) на захист. У зміст досліджуваної засади включено такі принципово важливі нормативні та організаційні компоненти як 1) право підозрюваного, обвинуваченого, виправданого, засудженого на захист, яке включає усю сукупність процесуальних прав, використання яких дозволяє йому особисто захищатися від підозри, обвинувачення, в тому числі 2) право на правову допомогу захисника, участь якого не звужує процесуальних прав підзахисного; 3) наявність обов'язку в слідчого, прокурора, слідчого судді, суду щодо забезпечення права на захист та роз'яснення прав підозрюваному, обвинуваченому; 4) гарантування державою забезпечення надання безоплатної правової допомоги підозрюваному, обвинуваченому у випадках передбачених Законом.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за заг. ред. проф. Олійника А. Ю. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 554 с.
2. Галаган О. І. Поняття та система засад (принципів) кримінального провадження / О. І. Галаган, Д. П. Письменний // Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. – № 4. – 2013. – С. 167-172.

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

3. Грошевий Ю. М. Кримінальний процес: [підручник] / [Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.]; [за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило]. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
4. Корчева Т. В. Щодо питання забезпечення права на захист особи у кримінальному провадженні за новим Кримінальним процесуальним кодексом України / Т. В. Корчева // Теорія і практика правознавства. – 2013. – Вип. 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/tipp_2013_1_23.pdf
5. Кучинська О. П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників : [моногр.] / О. П. Кучинська. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 228 с.
6. Молдован В. В., Мельник С. М. Поняття та зміст права обвинуваченого на захист у кримінальному процесі України та ФРН / В. В. Молдован, С. М. Мельник // Адвокат. – № 8 (107). – 2009. – С. 31-34.
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – Ст. 1202.
8. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: [підруч.]/ В. М. Тертишник. – [4-те вид., переробл. і доповн.]. – К. : А.С.К., 2003. – 1120 с.

▪ Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

Балацька О. Р.

Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації

Стаття присвячена розкриттю нормативно-правових основ забезпечення права на захист як однієї із загальних засад кримінального провадження в Україні, висвітлено її сутність, структура та окремі аспекти сучасного законодавчого регулювання.

Ключові слова: засада кримінального провадження, право на захист, підозрюваний, обвинувачений, захисник, правовий статус, безоплатна правова допомога.

Балацкая О. Р.

Принцип обеспечения права на защиту в уголовном производстве: нормативные предпосылки реализации

Статья посвящена раскрытию нормативно-правовых основ обеспечения права на защиту как одного из общих принципов уголовного производства в Украине, освещена его сущность, структура и отдельные аспекты современного законодательного регулирования.

Ключевые слова: принцип уголовного производства, право на защиту, подозреваемый, обвиняемый, защитник, правовое положение, бесплатная правовая помощь.

Balatska O. The ground of the providing the right for defence in criminal proceedings: legal preconditions of realization

Summary. The article discusses the legal grounds of the providing the right for defence as one of the general principles in criminal proceedings of Ukraine,

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.

the essence, the structure and some aspects of the contemporary legal regulation are investigated in the article.

Key words: the ground of criminal proceedings, the suspected, the accused, the right for defence, the defence lawyer, legal status, free legal assistance.

-
- Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні: нормативні передумови реалізації / О. Р. Балацька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2014. – № 2(10) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14bornpr.pdf>.